

Határozatok Tára

EVGENI TANCHEV
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. június 3.¹

C-825/19. sz. ügy

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH
kontra
Hauptzollamt Erfurt

(a Thüringer Finanzgericht [türingiai pénzügyi bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Vámunió – 952/2013/EU rendelet – Meghatározott célra történő felhasználási eljárás – Visszamenőleges hatályú folytatólagos engedély – Időbeli hatály – Feltételek”

1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem két különálló kérdésre vonatkozik: egyrészt az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² (a továbbiakban: Uniós Vámkódex) 211. cikkének időbeli hatályára, másrészt pedig a 2913/92/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet³ (a továbbiakban: a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendelete) 294. cikke (2) bekezdésének értelmezésére, amennyiben megállapításra kerül, hogy a 952/2013 rendelet 211. cikke időbeli hatálya miatt nem alkalmazható.
2. A Thüringer Finanzgericht (türingiai pénzügyi bíróság, a továbbiakban: kérdést előterjesztő bíróság) négy elkülönült kérdést terjesztett a Bíróság elé, amelyek közül az első három az Uniós Vámkódex 211. cikkének időbeli hatályára, az utolsó pedig a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendelete 294. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány keretében az első három kérdés vizsgálatára szorítkozom.

¹ Eredeti nyelv: angol.

² HL 2013. L 269., 1. o.; helyesbítések: HL 2013. L 287., 90. o.; HL 2016. L 267., 2. o.; HL 2018. L 173., 35. o.

³ HL 1993. L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.; helyesbítés: 2. fejezet, 16. kötet, 133. o.

I. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 952/2013/EU rendelet

3. Az Uniós Vámkódex „Engedélyezés” című 211. cikkének szövege a következő:

„(1) Vámhatóság engedélye szükséges a következő esetekben:

- a) [...] a meghatározott célra történő felhasználási eljárás alkalmazása;
- b) [...]

Azon feltételek, amelyek szerint az első albekezdésben említett eljárások egyikének vagy közülük többnek az alkalmazása [...] megengedett, az engedélyben kerülnek meghatározásra.

(2) A vámhatóságok az összes alábbi feltétel teljesülése esetén visszamenőleges hatályú engedélyt ad ki:

- a) bizonyított gazdasági igény áll fenn;
- b) a kérelem nem kapcsolódik csalási kísérlethez;
- c) a kérelmező számlákkal vagy nyilvántartásokkal bizonyította, hogy
 - i. az eljárás valamennyi feltétele teljesül;
 - ii. adott esetben az áru beazonosítható az érintett időszakban;
 - iii. az említett számlák vagy nyilvántartások lehetővé teszik az eljárás ellenőrzését;
- d) az áru helyzetének szabályossá tételéhez szükséges összes alakiség elvégezhető, ideértve szükség esetén az érintett vám-árunyilatkozat érvénytelenítését;
- e) a kérelmező a kérelem elfogadásának időpontjától számított három éven belül nem kapott visszamenőleges hatályú engedélyt;
- f) nincs szükség a gazdasági feltételek vizsgálatára, kivéve ha a kérelem azonos jellegű műveletre vagy árukra vonatkozó engedély megújítására irányul;
- g) a kérelem nem érinti az áruk vámraktározására szolgáló raktározási létesítmények üzemeltetését;
- h) ha a kérelem azonos jellegű műveletre vagy árukra vonatkozó engedély megújítására irányul, akkor a kérelmet az eredeti engedély lejártát követő három éven belül nyújtják be.

A vámhatóságok visszamenőleges hatályú engedélyt adhatnak ki továbbá akkor, ha a vámeljárás alá vont áruk nem állnak többé rendelkezésre abban az időpontban, amikor az ilyen engedély iránti kérelmet elfogadták.

[...]

4. Az Unió Vámkódex „Alkalmazás” című 288. cikke⁴ a következőképpen rendelkezik:

„(1) A [...] cikk [a cikkek felsorolása nem tartalmazza a 211. cikket] 2013. október 30-i napjától alkalmazandó.

(2) Az (1) bekezdésben említetteken kívüli cikkeket 2016. május 1-jétől kell alkalmazni.”

2. Az (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet

5. Az (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet⁵ „Visszamenőleges hatály” című 172. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha a vámhatóság a Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése alapján visszamenőleges hatályú engedélyt ad ki, az engedély legkorábban a kérelem befogadásának napján lép hatályba.

[...]

(3) Ha a kérelem azonos jellegű műveletre és árura vonatkozó engedély megújítására irányul, az engedély megadható az eredeti engedély lejáratának napjától kezdődő visszamenőleges hatállyal.

[...].”

6. A 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 256. cikke a következőképpen szól:

„[...]

[Ezt a rendeletet] 2016. május 1-jétől kell alkalmazni.

[...].”

II. A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7. A Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH (a továbbiakban: BWF) sós vízben tartósított gombákat hoz be, dolgoz fel és értékesít. A BWF 2012. december 31-ig a harmadik országokból származó ilyen gombák behozatalára és szabad forgalomba bocsátására vonatkozó, meghatározott célú felhasználásra szóló érvényes engedéllyel rendelkezett. A BWF ezen engedélyt annak lejárta előtt többször használta. A társaság nem kérte az engedély meghosszabbítását. Az előzetes

⁴ Amint azt az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 287., 90. o.) helyesbítése kiigazította.

⁵ A 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Unió Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2015. július 28-i (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2015. L 343., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 87., 35. o.; HL 2017. L 101., 164. o.; HL 2018. L 192., 62. o) (a továbbiakban: az Unió Vámkódex felhatalmazáson alapuló rendelete).

döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ez a mulasztás „tájékozatlanságból” eredt. A BWF 2012. december 31. után továbbra is hozott be harmadik országokból származó gombát szabad forgalomba bocsátás céljából, és nem kért kedvező vámjogi elbánást e behozatalok vonatkozásában. A BWF megfizette az ezekre kivetett azon vámokat, amelyek költségeit nem tudta az ügyfeleire áthárítani.

8. Az engedély lejártának tényét egy belső ellenőrzés során fedezték fel. 2015. január 9-én a BWF az eredeti engedély meghosszabbítását kérte (a továbbiakban: folytatólagos engedély). 2015. január 14-én a Hauptzollamt Erfurt (erfurti fővámhivatal, Németország; a továbbiakban: Hauptzollamt) 2015. január 9-re (azaz a kérelem benyújtásának napjára) visszamenőleges hatállyal folytatólagos engedélyt adott ki, de a visszamenőleges hatálynak a korábbi engedély lejártának napjáig (vagyis 2013. január 1-jéig) történő kiterjesztését elutasította.

9. A folyamatban lévő szanalása következtében fennálló, nehéz gazdasági helyzetére hivatkozva a BWF ismételten kérte a folytatólagos engedély megadását 2013. január 1-jéig visszamenőleges hatállyal. A Hauptzollamt 2015. május 13-i határozatával elutasította e kérelmet, mivel úgy ítélte meg, hogy nem teljesülnek a visszamenőleges hatályú engedély megadásának a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendelete 294. cikkének (2) bekezdése és/vagy (3) bekezdése szerinti feltételei.

10. A BWF e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be. A Hauptzollamt 2016. április 6-i határozatával elutasította e közigazgatási jogorvoslatot, a BWF pedig 2016. május 3-án keresetet nyújtott be e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz.

11. E kereset keretében a BWF arra hivatkozott, hogy a folytatólagos engedély visszamenőleges hatállyal történő megadását az Uniós Vámkódex 211. cikke, nem pedig a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 294. cikke szabályozza, mivel az előbbi eljárásjogi szabályként visszamenőleges hatállyal kell alkalmazni a folyamatban lévő ügyekre.

12. 2019. március 21-én, tehát mikor az alapeljárás még folyamatban volt, a Hauptzollamt a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 294. cikke alapján új határozatot fogadott el, amely a 2015. május 13-i határozat helyébe lépett (a közigazgatási jogorvoslat alapján hozott 2016. április 6-i határozat formájában), és ismételten elutasította a BWF arra irányuló kérelmét, hogy 2013. január 1-jére visszamenőleges hatállyal meghosszabbítsa a folytatólagos engedélyét. E határozat a korábbi határozat indokolásától eltérő indokoláson alapult. Azóta ez a 2019. március 21-i későbbi határozat képezi a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás tárgyát.

13. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 269., 1. o; helyesbítések: HL 2013. L 287., 90. o.; HL 2016. L 267., 2. o.; HL 2018. L 173., 35. o., a továbbiakban: Uniós Vámkódex) 211. cikkének (2) bekezdését, hogy az kizárólag olyan kérelmekre vonatkozik, amelyek esetében a visszamenőleges hatályú engedély hatálya 2016. május 1-jétől kezdődik?

- 2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges: kizárólag akkor alkalmazható-e az Unió Vámkódex 211. cikke azon visszamenőleges hatályú engedély iránti kérelmek esetében, amelyek hatálya 2016. május 1-jét megelőző időtartamra vonatkozik, ha a visszamenőleges hatályú engedélyt ugyan az új jogszabály hatálybalépését megelőzően kérelmezték, a vámhatóságok e kérelmeket első alkalommal 2016. május 1-jét követően utasították el?
- 3) A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: akkor is alkalmazható-e az Unió Vámkódex 211. cikke azon visszamenőleges hatályú engedély iránti kérelmek esetében, amelyek hatálya 2016. május 1-jét megelőző időtartamra vonatkozik, ha a vámhatóságok e kérelmeket már 2016. május 1-jét megelőzően, valamint azt követően is (más indokolással) elutasították?
- 4) Az első és második kérdésre adott igenlő válasz esetén, valamint a harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a 2913/92/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (a továbbiakban: az Unió Vámkódex végrehajtási rendelete) 294. cikkének (2) bekezdését, hogy
 - a) az engedély visszamenőleges hatállyal az eredeti engedély lejáratának napjától kezdődően a (3) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a kérelem benyújtásának napját megelőző egy évnél nem hosszabb időre adható meg?
 - b) a rendelkezés (3) bekezdésében előírt bizonyított gazdasági igénynek, és a megtévesztés kísérlete vagy a nyilvánvaló gondatlanság kizárásának a (2) bekezdés szerinti folytatólagos engedély iránti kérelem esetében is fenn kell állnia?”

14. Írásbeli észrevételeket a BWF és az Európai Bizottság terjesztett elő. Tárgyalás tartását nem kérték, ezért arra nem került sor.

III. Elemzés

A. Előzetes észrevételek

15. Első három kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének időbeli hatályával és különösen azzal kapcsolatban kér útmutatást, hogy ez a rendelkezés időbeli hatálya kiterjed-e az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetre.

16. Ahogyan azt a Bíróság többször megállapította, valamely új jogszabály azon jogi aktusnak a hatálybalépésétől alkalmazandó, amely e jogszabályt tartalmazza, és bár az nem vonatkozik a korábbi törvény hatálya alatt keletkezett és véglegesen megszerzett jogi helyzetekre, azt alkalmazni kell az ilyen helyzetek jövőbeli hatásaira, valamint az új jogi helyzetekre.⁶

⁶ 2015. március 26-i Bizottság kontra Moravia Gas Storage ítélet (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

17. Különösen, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az eljárásjogi szabályokat általában a hatálybalépésükkor folyamatban lévő jogvitákra is alkalmazni kell, míg az anyagi jogi szabályokat általában úgy értelmezik, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből az ilyen értelmezés világosan következik.⁷

18. Először tehát azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdését anyagi jogi vagy eljárásjogi szabályként kell-e értelmezni. Mivel arra a következtetésre jutok, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése anyagi jogi szabályt tartalmaz, másodsor azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy e rendelkezés szövegéből, céljából vagy rendszertani elhelyezkedéséből egyértelműen következik-e, hogy azt visszamenőleges hatállyal mégis alkalmazni kell.

B. Anyagi jogi vagy eljárásjogi szabálynak minősül az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése?

19. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában jelzi, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkét alapvetően eljárásjogi szabálynak tekinti. Ezen álláspontjának alátámasztására a kérdést előterjesztő bíróság a rendelkezésnek az Unió Vámkódex szerkezetében elfoglalt helyét és e rendelkezés fő tartalmát emeli ki. Az alapeljárás felperese is amellet érvel a beadványaiban, hogy a 952/13 rendelet 211. cikkét eljárásjogi szabálynak kell tekinteni.

20. Nem értek egyet ezzel az elemzéssel.

1. Az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének tartalma

21. Bár a Bíróság még nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdését anyagi jogi vagy eljárásjogi szabálynak kell-e tekinteni, vagy hogy e rendelkezést úgy kell-e értelmezni, hogy visszamenőleges hatállyal rendelkezik, a Bíróság a vámjog területén több esetben foglalkozott az anyagi jogi és az eljárásjogi szabályok közötti különbségtétellel. A Bíróság általában úgy ítélte meg, hogy a vámtartozás fennállását (vagy összegét) meghatározó rendelkezések „anyagi jogi szabályoknak” minősülnek, amelyeknek általában nem lehet visszamenőleges hatályt tulajdonítani.

22. A 2006. február 23-i Molenbergnatie ítéletben (C-201/04, EU:C:2006:136) és a 2005. szeptember 8-i Beemsterboer Coldstore Services ítéletben (C-293/04, EU:C:2006:162) a Bíróság megállapította, hogy a vámtartozásra vonatkozó szabályok, illetve az azon feltételeket rögzítő szabályok, amelyek mellett a kötelezett mentesül a behozatali vám utólagos beszedése alól, anyagi jogi szabályoknak minősülnek.

⁷ 1981. november 12-i Meridionale Industria Salumi és társai ítélet (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9. pont); 2006. február 23-i Molenbergnatie ítélet (C-201/04, EU:C:2006:136, 31. pont); 2008. december 11-i Bizottság kontra Freistaat Sachsen ítélet (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 44. pont); 2015. március 26-i Bizottság kontra Moravia Gas Storage ítélet (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33. pont). A Bíróság a Meridionale Industria Salumi és társai ítélet 11. és 12. pontjában megállapította, hogy a rendeletek oszthatatlan egységet képező eljárásjogi és anyagi jogi szabályainak, amelyek önálló rendelkezései nem értelmezhetők elszigetelten, nincs visszamenőleges hatályuk, „hacsak kellően egyértelmű utalások ilyen következtetésre nem vezetnek”.

23. Ennélfogva a Molenbergnatie ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a 2913/92/EGK rendelet⁸ 221. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdése, amely a vámtartozás összegének az adóssal való közlésére vonatkozik, tisztán eljárásjogi jellegű szabályokat tartalmaz.⁹ E szabályok nem a vámtartozás fennállását szabályozták.

24. Ezzel szemben a Bíróság megállapította, hogy a Közösségi Vámkódex 221. cikkének (3) bekezdése „magát a vámtartozást szabályozó rendelkezés”¹⁰. E rendelkezés szerint a vámtartozás keletkezésétől számított 3 év lejártá után „az adóssal már nem lehet közölni a tartozás összegét”. Mivel a tartozás a Bíróság szerint „e határidő elteltével elévül, és így megszűnik”, a Bíróság megállapította, hogy e rendelkezés anyagi jogi szabályt állapít meg.¹¹ Ennélfogva a Közösségi Vámkódex 221. cikkének (3) bekezdése nem alkalmazható az 1994. január 1-je – az e rendelkezés hatálybalépésének napja – előtt keletkezett vámtartozás behajtására.¹²

25. A Beemsterboer Coldstore Services ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a Közösségi Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontja anyagi jogi szabály, „mivel az rögzíti azon feltételeket, amelyek mellett a kötelezett a vámhatóságok hibája esetén mentesül a behozatali vám utólagos beszedése alól”¹³. Kokott főtanácsnok szavaival élve a rendelkezés anyagi jogi tartalommal bírt, mivel „annak a kérdésnek a tisztázását szolgálta, hogy a kötelezettek meg kell-e (utólag) fizetnie a jogszabály szerint fizetendő vámösszeget, vagy sem”¹⁴.

26. A Mitsui & Co. Deutschland ügyben (C-256/07, EU:C:2009:167) a Bíróság tartózkodott attól, hogy kifejezetten (eljárásjogi szabály helyett) anyagi jogi szabálynak minősítse azt a rendelkezést, amely bizonyos árkorrekciók figyelembevételére vonatkozó 12 hónapos határidőt írt elő. Ehelyett a Bíróság azzal az indokkal tagadta meg, hogy a szóban forgó rendelkezésnek visszamenőleges hatályt tulajdonítson, hogy az e korrekciókra vonatkozó új, rövidebb határidő visszamenőleges hatályú alkalmazása „megingatná a jogos bizalmat”¹⁵. Mazák főtanácsnok azonban az ezen ügyre vonatkozó indítványában kifejezetten közölte álláspontját, amely szerint a szóban forgó szabály anyagi jogi jellege abból ered, hogy az „határozza meg az ügyleti érték kiigazításához való jog alkalmazásának feltételeit”¹⁶. Hozzá kell tennem, hogy ez az érték meghatározó volt a vámtartozás összege szempontjából.

27. Helyes az arra a kérdésre alapított különbségtétel, hogy a szóban forgó szabályok meghatározóak-e a vámtartozás fennállása vagy összege szempontjából. Amint azt a Bizottság észrevételeiben kiemeli, az egy időben ugyanazon ténybeli körülmények között importált azonos árukra vonatkozó vámkedvezmény, illetve vámmentesség vagy vám kivetése nem függhet a

⁸ A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o., a továbbiakban: Közösségi Vámkódex).

⁹ 2006. február 23-i Molenbergnatie ítélet (C-201/04, EU:C:2006:136, 36. pont).

¹⁰ Ugyanott, 39. pont.

¹¹ Ugyanott, 41. pont.

¹² Ugyanott, 42. pont. A Bíróság Molenbergnatie ügyben elvégzett elemzésének kritikai vizsgálatáért lásd: Sharpston főtanácsnok Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-278/07–C-280/07, EU:C:2008:521, 31. és 32. pont). Mindazonáltal a Sharpston főtanácsnok indítványában megfogalmazott kritika arra a kérdésre vonatkozott, hogy az elévülési idő lejártá ténylegesen megszünteti-e a vámtartozást (amint azt a Bíróság a fent hivatkozott Molenbergnatie ítéletében kimondta), és hogy az elévülési idő ténylegesen magára a tartozásra vonatkozik-e. Nem kérdőjelezte meg azt a megállapítást, hogy a tartozásra vonatkozó szabályokat anyagi jogi szabálynak kell tekinteni.

¹³ 2006. március 9-i Beemsterboer Coldstore Services ítélet (C-293/04, EU:C:2006:162, 20. pont).

¹⁴ Kokott főtanácsnok Beemsterboer Coldstore Services ügyre vonatkozó indítványa (C-293/04, EU:C:2005:527, 24. pont).

¹⁵ 2009. március 19-i Mitsui & Co. Deutschland ítélet (C-256/07, EU:C:2009:167, 36. pont).

¹⁶ Ezen indítvány 47. pontja.

közigazgatási vagy bírósági eljárás időtartamától. Egy időben fennálló ugyanazon ténybeli körülmények fennállása esetén ugyanazt a vámtartozást kell megállapítani, és ugyanazon anyagi jogi szabályok szerint kell kezelni.

28. E logikát a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre alkalmazva úgy vélem, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése anyagi jogi rendelkezésnek minősül.

29. Az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének angol nyelvi változata¹⁷ kimondja, hogy „[a] vámhatóságok visszamenőleges hatályú engedélyt adnak ki” a felsorolt összes feltétel teljesülése esetén. A szóban forgó termékeknek a BWF által A 2013. január 1-je és 2015. január 8. közötti időszakban történő behozatalára vonatkozó ilyen engedély hiányában ezen áruk behozatala után vámot kellett fizetni.

30. Mindazonáltal, ha a BWF visszamenőleges hatályú engedélyt kap akár az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése, akár a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 294. cikke alapján, a meghatározott célra történő felhasználás miatti kedvezőbb elbánás alkalmazandó, és a BFW a megfizetett vámok visszatérítését kérheti.

31. Az Unió Vámkódex 211. cikkében felsorolt valamennyi feltétel teljesülése ugyanis nemcsak a visszamenőleges hatályú engedély megadásának feltétele, hanem – most elvonatkoztatva az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének francia nyelvű változatától – ténylegesen arra kötelezi a vámhatóságokat, hogy kérelemre kiadják az engedélyt. Ez az engedély pedig meghatározó a szóban forgó árukra vonatkozó vámtartozás fennállása szempontjából.

32. A jelen indítvány 22–26. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően tehát úgy vélem, hogy az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdését úgy kell tekinteni, hogy az anyagi jogi szabályt fogalmaz meg.

33. Az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének a)–h) pontjában felsorolt egyedi feltételek alaposabb vizsgálata csak megerősíti ezt az álláspontot.

34. Az a) pont „bizonyított gazdasági igény[t]” követel meg, a b) pont pedig megköveteli, hogy a kérelem ne kapcsolódjon csalási kísérlethez. Sem a gazdasági igény fennállása, sem a csalás hiánya nem függ össze eljárásjogi kérdésekkel: itt inkább olyan érdemi követelményekről van szó, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy visszamenőleges hatályú engedélyt lehessen szerezni. Még ha az a) pont „bizonyított” gazdasági igényt követel is meg, nem foglalkozik az e bizonyítással kapcsolatos eljárásjogi kérdésekkel.

35. A c) pont megköveteli a kérelmezőtől, hogy számlákkal vagy nyilvántartásokkal bizonyítsa, hogy az eljárás valamennyi feltétele teljesül, adott esetben az áru beazonosítható az érintett időszakban, az említett számlák vagy nyilvántartások lehetővé teszik az eljárás ellenőrzését, míg a d) pont azt követeli meg, hogy az áru helyzetének szabályossá tételéhez szükséges összes alakítás elvégezhető legyen, az f) pont pedig azt a feltételt írja elő, amely szerint nincs szükség a gazdasági feltételek vizsgálatára. Még ha e rendelkezések eljárásjogi kérdésekre vonatkoznak is, nem azzal foglalkoznak, hogy e követelményeknek milyen módon kell eleget tenni, vagy hogy milyen módon kell bizonyítani, hanem hogy meghatározzák a visszamenőleges hatályú engedély megadásának feltételeit.

¹⁷ Megjegyzem, hogy a francia nyelvi változat jelentésében eltér az angol nyelvi változattól: „Les autorités douanières peuvent accorder une autorisation avec effet rétroactif [...]” (kiemelés tőlem). Úgy tűnik, hogy a bolgár, dán, német, olasz, lengyel, szlovák és svéd nyelvi változatok mindegyike megfelel az angol nyelvi változatnak. A különbség a jelen indítvány elemzése szempontjából nem meghatározó.

36. Az e) pont azt a feltételt rögzíti, amely szerint a kérelmező a kérelemnek való helyt adás napjától számított három éven belül nem kapott visszamenőleges hatályú engedélyt, a g) pont kizárja az áruk vámraktározására szolgáló raktározási létesítmények üzemeltetésére irányuló kérelmet, a h) pont pedig az azonos jellegű műveletekre és árukra vonatkozó kérelmek esetében három éves korlátot vezet be.

37. Véleményem szerint mindezek a követelmények teljes egészükben vagy elsődlegesen anyagi jogi feltételek.

2. Az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének az Unió Vámkódex szerkezetében elfoglalt helye

38. A 211. cikk az Unió Vámkódex „Különös eljárások” című VII. címének „Általános rendelkezések” című 1. fejezetében található. Az Unió Vámkódex 1. fejezete a 210–225. cikket foglalja magában.

39. Az 1. fejezet rendelkezéseinek felépítése szigorúan azt a logikát követi, hogy az engedélyezésre (211. cikk), a különleges eljárás lezárására (215. cikk), az áruk szállítására (219. cikk) és a szokásos kezelési módokra (220. cikk) vonatkozó, teljes egészében vagy elsődlegesen anyagi jogi rendelkezéseket a „Felhatalmazás” című cikk követi, amely felhatalmazza a Bizottságot az e szabályok egyes nem alapvető részeit kiegészítő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására (212., 216. és 221. cikk), valamint „A végrehajtási hatáskörök átruházása” című cikk (213., 217. és 222. cikk), amely arra kötelezi a Bizottságot, hogy „végrehajtási jogi aktusok révén meghatározza” az anyagi jogi szabályok egyes részeire vonatkozó „eljárási szabályokat”¹⁸.

40. Nem gondolom tehát, hogy az Unió Vámkódex felépítése amellet szól, hogy a 211. cikk (2) bekezdését eljárásjogi szabálynak kell tekinteni. Éppen ellenkezőleg, a 211. cikk (2) bekezdésének a VII. cím 1. fejezetében elfoglalt helye az a hely, ahol anyagi jogi és nem eljárásjogi szabályt találunk.

C. Alkalmazható-e ennek ellenére visszamenőlegesen a 211. cikk (2) bekezdése?

41. Az unió anyagi jogi szabályok kivételesen értelmezhetők úgy, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből az ilyen értelmezés világosan következik.¹⁹

42. A Beemsterboer Coldstore Services ítéletben a Bíróság e tekintetben úgy ítélte meg, hogy helyénvaló az anyagi jogi szabály új, módosított változatát alkalmazni a hatálybalépését megelőzően keletkezett jogviszonyokra, mivel az új változat „elsődlegesen értelmezési célt szolgál”²⁰. Az ezen ügyben szóban forgó rendelkezés módosított változatát a jogbiztonság javítása céljából hozták, és mivel az új szöveg megerősítette az érintett vállalkozások jogos bizalmának védelmét, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét nem sérti a módosított változatnak a hatálybalépését megelőzően keletkezett jogviszonyokra való alkalmazása.²¹

¹⁸ A Bizottságot felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására felhatalmazó vagy eljárási szabályok meghatározására kötelező egyetlen konkrét cikk sem kapcsolódik a különleges eljárások alkalmazási körére vonatkozó 210. cikkhez, a nyilvántartási követelményekre vonatkozó 214. cikkhez vagy a jogok és kötelezettségek átruházására vonatkozó 218. cikkhez.

¹⁹ 2006. március 9-i Beemsterboer Coldstore Services ítélet (C-293/04, EU:C:2006:162, 21. pont).

²⁰ Ugyanott, 22. és 23. pont.

²¹ Ugyanott, 25. és 26. pont.

43. Ezzel szemben az Unió Vámkódex 221. cikkének (2) bekezdése jelentős módosításokat vezet be a korábbi joghoz képest. Míg a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 294. cikke azt a fordulatot használja, amely szerint a vámhatóságok „kiadhatnak visszamenőleges hatályú engedélyt is”, az Unió Vámkódex 221. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy e hatóságok „visszamenőleges hatályú engedélyt adnak ki”, ha a következőkben felsorolt valamennyi (teljes egészében vagy elsődlegesen anyagi jogi) feltétel teljesül. Nyilvánvalóan nem egyszerűen az értelmezés megváltozásáról van szó.

44. Sem a preambulumban, sem a jogalkotási előzményekben nem találtam utalást arra, hogy a szándék az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének visszamenőleges hatályú alkalmazására irányult volna.

45. Azt is meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak azt a kérdést kell eldöntenie, hogy a meghatározott célra történő felhasználási eljárásra vonatkozó szabályok alkalmazhatók-e visszamenőleges hatállyal. A meghatározott célra történő felhasználási eljárás iránti engedély csak bizonyos feltételek teljesülése esetén adható meg, és ez az eljárás az általános vámjogszabályok alóli kivételnek minősül. Ennélfogva az ezen eljárásra vonatkozó szabályokat szigorúan kell értelmezni.²² Az Unió Vámkódex 211. cikkének (2) bekezdése és az Unió Vámkódex felhatalmazáson alapuló rendelete 172. cikkének (1) bekezdése alapján visszamenőleges hatállyal megadott engedély hasonlóképpen kivételt képez az engedély megadására vonatkozó általános szabály alól, amely kivétel különös feltételekhez kötött. Az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének h) pontja és az Unió Vámkódex felhatalmazáson alapuló rendelete 172. cikkének (3) bekezdése alapján azon időpontig visszamenőleges hatállyal megadott engedély, amikor az eredeti engedély lejárt, még egy további kivételt képez a visszamenőleges hatályú engedélyekre vonatkozó általános szabályok alól, amely kivétel még további feltételekhez kötött. E szabályok időbeli hatályának kiterjesztő értelmezése tehát nem tűnik igazoltnak.

D. A második és a harmadik kérdéstről

46. Az eljárásjogi szabályoknak az e szabályok hatálybalépését megelőzően keletkezett tényállásokra való alkalmazásának elkülönült követelménye az, hogy az eljárás az eljárásjogi szabályok hatálybalépésekor „folyamatban van”. Az első kérdésre adandó válasz okafogyottá teszi a kérdést előterjesztő bíróság által feltett második és harmadik kérdést. Nem szükséges tehát megvizsgálni azt a kérdést, hogy az ügy „folyamatban” volt-e az Unió Vámkódex 211. cikke (2) bekezdésének hatálybalépésének időpontjában (2016. május 1-je).

IV. Végkövetkeztetés

47. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első három kérdésre a következő választ adja:

Az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 211. cikkének (2) bekezdése mint anyagi jogi szabály kizárólag olyan kérelmekre vonatkozik, amelyek esetében a visszamenőleges hatályú engedély hatálya 2016. május 1-jétől kezdődik.

²² Lásd analógia útján: 1999. november 11-i Söhl & Söhlke ítélet (C-48/98, EU:C:1999:548, 52. pont); 2010. július 29-i Isaac International ítélet (C-371/09, EU:C:2010:458, 42. pont); 2010. január 14-i Terex Equipment és társai ítélet (C-430/08 és C-431/08, EU:C:2010:15, 42. pont).